

Kitap Tanıtımı

İslam'da Din Hürriyetinin Temelleri

Yaşar ÇOLAK
Başkanlık Müfettişi

Temel hak ve hürriyetler meselesi, insanlık tarihinin başlangıcından bu yana gündemi sürekli meşgul etmiş konulardan biridir. Yapılan güncel tartışmalar, bu konunun gelecekte de önemini koruyacağına işaret etmektedir. Hayatın bütününe kuşatan dinimizin temel hak ve hürriyetler konusuna ilgisiz kalması elbette düşünülemez. Nitekim İslâm'ın temel kaynaklarında bu konuyla ilgili pek çok düzenleyici hükmün yer aldığı görülmektedir. Bilindiği üzere İslâm'ın iki temel referansı vardır. Birincisi Kur'an, ikincisi ise Hz. Peygamberin Sünnetidir. Bu iki kaynaktan yer alan prensipler Müslümanlar için her zaman bağlayıcı normatif değere haizdir. Dolayısıyla İslâm tarihinde var olan her düşünce ekolü, görüşlerini bu iki temel kaynağa dayandırma ihtiyacını hissetmiştir.

Elimizdeki bu kitap temel hak ve hürriyetler konusunu, hem dinlerarası boyutu hem de din içi boyutlarıyla ele almakta, başta Kur'an-ı Kerim ve sahih Sünnet olmak üzere, kaynaklarda yer alan görüşleri bir araya getirerek değerlendirmektedir.

Kitabın Önsöz ve Giriş kısmında konu okuyucuya takdim edilmekte, birinci bölümde farklı dinlere mensup kişilerin İslâm'ı kabule zorlanıp zorlanamayacağı geniş bir şekilde açıklığa kavuşturulmaktadır. Yazar, "Dinde zorlama yoktur" mealindeki Bakara Suresi'nin 256'ncı ayeti ile ilgili olarak İslâm tefsir ve fıkıh literatüründeki farklı görüşleri tek tek ele almakta ve bunların tahlilini yapmaktadır. Müellif, "Dinde zorlama yoktur" ayetinin lafzi olarak ortaya koyduğu hükmün, hiçbir zorlamaya tabi tutulmaksızın, kabul edilmesi ve gayr-ı müslimler arasında kitap, ehl-i kitap veya müşrik ayırımı yapmadan herkesin zimmî statüsünde görülmesi gerektiği görüşünü benimsemektedir.

Bu bölümün sonunda, dinden dönen ve mürtet olarak isimlendirilen şahısların durumu değerlendirilmekte, netice itibarıyla irtidat hadisesinin, İslâm'a ve meşru düzene karşı başkaldırı niteliğinde bir etkinliğe zemin oluşturmadıkça, kişisel bir tercih konusu olarak değerlendirilmesi gerektiği, mürtedin mücerret irtidat etmesine bakılarak öldürülmesinin caiz olmadığı görüşünün tercih edildiği ortaya konmaktadır.

Kitabın ikinci bölümünde ise din hürriyetinin din içi boyutu ele alınmaktadır. Müslüman olduğu halde namaz kılmayan, zekat vermeyen, iman gereği olan ibadetleri terk etmenin hükmü çeşitli açılardan değerlendirilmektedir. Fikirler mozaiği içinden süzerek yazarın meylettiği görüş, bu konuda da kişiyi manevi sorumluluğu ile karşı karşıya bırakmanın İslâm'ın genel ilke ve amaçlarına daha yakın düşeceği şeklindedir.

Okuyucu açısından kitap birçok yönden önem arz etmektedir. Her şeyden önce kitap, güncel bir konuyu incelemesi bakımından pratik değere sahiptir. Bunun yanı sıra bu çalışma sadece konu ile ilgili İslâm alimlerinin görüşlerini aktarmakla iktifa etmemekte, aynı zamanda bu görüşlerin dayandığı gerekçeleri tahlil ederek tercih edilen görüşler delileriyle birlikte açıkça belirtilmektedir. Kitap, İslâm fıkıh literatürünün edebi değeri hakkında da dolaylı yönden bir fikir vermekte, fıkıh geleneğinin ne kadar zengin ve köklü olduğunu göstermektedir. Eser, gök kubbemizin altında yeni şeylerin ne kadar da az olduğunu, bugün önümüze yeni diye sunulan görüşlerin pek çoğunun vaktiyle İslâm bilginleri tarafından ortaya atılmış olduğunu da ortaya koymaktadır.

Yazarı tebrik ediyor, başarılarının devamını diliyorum.